

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain sekä sen voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kehitysvammaisten erityishuollosta annettua lakia muutettavaksi siten, että myös yksittäinen kunta voisi muodostaa erityishuoltopiirin, jonka tehtävänä on erityishuollon järjestäminen alueellaan. Lisäksi lakiehdotuksen mukaan poistettaisiin vakuutuslaitosten velvollisuus todellisten kustannusten korvaamiseen silloin, kun kehitysvamman on aiheuttanut

liikenne- tai tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettu vakuutustapahtuma.

Esityksessä on lisäksi eräitä kehitysvammaisten erityishuollon hallintoon liittyviä tarkennuksia. Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaanpanosta annettua lakia ehdotetaan samalla muutettavaksi lakiteknisistä syistä.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1984.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	LAKITEKSTIT	6
1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset	3	1. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta	6
2. Asian valmistelu	3	2. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta	7
3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset	4	LIITE	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	4	RINNAKKAISTEKSTIT	8
1. Lakiehdotukset	4	1. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta	8
1.1. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta	4	2. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta	12
1.2. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaanpanosta	5		
2. Voimaantulo	5		

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/77) 6 §:n mukaan maa jaetaan valtioneuvoston päätöksellä erityishuoltopiireihin. Kaksikieliset ja ruotsinkieliset kunnat ovat lisäksi jäseninä erityishuollon kuntainliitossa, jonka tehtävänä on piirijaosta riippumatta jäsenkuntiansa ruotsinkielisen väestön erityishuollon järjestäminen. Ahvenanmaan maakunta muodostaa maakuntalakinsa (Ålands författningssamling 48/78) nojalla oman piirinsä. Piirijako on, jollei erityisestä syystä muuta johdu, muodostettava lääninjakoon sopeutuvaksi ottaen kuitenkin huomioon lääninjoon kehittämisen tarve. Kunnat, jotka sijaitsevat erityishuoltopiirin alueella, ovat velvolliset olemaan jäseninä erityishuoltopiirin kuntainliitossa, jonka tulee järjestää kuntien velvollisuudeksi säädetty kehitysvammaisten erityishuolto.

Valtioneuvoston päätöksellä erityishuoltopiireistä (665/77) maa on jaettu kolmeentoista erityishuoltopiiriin. Erityishuoltopiirin kuntainliitoista yhden muodostaa lähes kahden läänin kunnat ja kolmessa läänissä on kaksi erityishuoltopiirin kuntainliittoa.

Helsingin kaupunki on muiden Uudenmaan kuntien tapaan jäsenenä Uudenmaan erityishuoltopiirin kuntainliitossa. Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaannpanosta annetun lain (520/77) 5 §:n 3 momentin nojalla valtioneuvosto on oikeuttanut Helsingin kaupungin edelleen pitämään omistuksessaan ja hallinnassaan keskuslaitoksen sekä erillisiä toimintayksiköitä. Helsingin kaupunki on käytännössä varsin itsenäisesti järjestänyt kehitysvammaisten erityishuollon käyttäen lisäksi Rinnekodin palveluja. Kuitenkin suhteellisen suuri osa kehitysvammaisten erityishuollon järjestämiseen liittyvästä suunnittelusta ja muodollisesta päätöksenteosta tapahtuu erityishuoltopiirin kuntainliiton päättävissä elimissä. Tämä on osaltaan hidastanut piirin erityishuollon kehittämistä. Helsingin kaupungin erottaminen omaksi erityishuoltopiirikseen tehostaisi kehitysvammaisten erityishuollon toteutu-

mista sekä Uudenmaan erityishuoltopiiriin että Helsingin kaupungin osalta.

Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muutos mahdollistaisi erityishuoltopiirijaon, jossa myös yksittäinen kunta voisi muodostaa oman erityishuoltopiirinsä. Kuntaan sovellettaisiin tällöin, mitä erityishuoltopiirin kuntainliitosta on säädetty. Lainmuutos edellyttäisi myös kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaannpanosta annetun lain muuttamista lakiteknisistä syistä.

Jos henkilö saa erityishuoltoa vammauduttuaan olosuhteissa, joissa vakuutuslaitos on liikennevakuutuslain (279/59) tai tapaturmavakuutuslain (608/48) nojalla korvausvelvollinen, on vakuutuslaitoksen suoritettava kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaan tällaisen henkilön erityishuollosta täysi korvaus erityishuollon järjestäjälle. Tällaista velvollisuutta ei muualla lainsäädännössä ole säädetty, vaan vakuutuslaitokset vastaavat yleensä vain asiakkaalta perittävistä maksuista. Lisäksi säännöksen tulkinta on käytännössä ollut ongelmallista, koska kehitysvammaisten erityishuollon palvelujen suhdetta vakuutuslaitoksia koskevassa erityislainsäädännössä mainittuihin palveluihin ei ole määritelty. Säännöksen tarkoittamia erityishuollon saajia on maassamme vain noin 20 henkilöä. Tilanteen yhdenmukaistamiseksi ehdotetaan käytäntöä muutettavaksi myös kehitysvammaisten osalta.

Lakiin ehdotetaan myös eräitä pienempiä muutoksia, jotka koskevat erityishuollon järjestelyä. Koska myös kehitysvammaisten erityishuollossa noudatetaan soveltuvin osin sosiaalihuoltolakia (710/82), on laista ehdotettu kumottavaksi eräitä sosiaalihuoltolain kanssa päällekkäisiä säännöksiä.

2. Asian valmistelu

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama kehitysvammalainsäädännön tarkistustyöryhmä on selvittänyt kehitysvammaisten erityishuoltoa koskevan lainsäädännön ja erityishuoltopiirijaon muutostarpeita. Kehitysvamma-alan järjestöt

ovat olleet edustettuina työryhmässä. Työryhmän ehdotuksista on saatu opetusministeriön, Uudenmaan erityishuoltopiirin, Helsingin kaupungin sekä kehitysvammahuollon neuvottelukunnan lausunnot. Esitys on valmisteltu työryhmän ehdotuksen sekä saatujen lausuntojen pohjalta.

3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Helsingin kaupunki on nykyisinkin käytännössä järjestänyt kehitysvammaisten erityishuoltoa itsenäisesti siten, että sen erityishuollon hallinto huolehtii kaupungin alueella tehtävistä, jotka tavallisesti kuuluvat erityishuoltopiirin kuntainliitolle. Siten esimerkiksi Helsingin kaupunginvaltuusto huolehtii vastaavasti samoista tehtävistä kuin kuntainliiton liittovaltuusto. Ehdotuksen mukainen järjestely yksinkertaistaisi hallintojärjestelyjä.

Helsingin kaupungilla on kehitysvammaisten erityishuollosta huolehtimista varten tarvittava henkilökunta. Muilla ehdotetuilla muutoksilla ei ole organisatorisia vaikutuksia.

Jos vakuutuslaitoksilta poistettaisiin ehdotuksen mukaan velvollisuus suorittaa täysi korvaus liikenne- ja tapaturmavakuutuslaeissa tarkoitetun vakuutustapahtumassa vammautuneiden henkilöiden erityishuollosta, siirtyisivät näistä henkilöistä maksetut korvaukset valtion ja kuntien vastattaviksi. Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 47 §:ssä tarkoitettuja kehitysvammaisia henkilöitä on tällä hetkellä maassamme noin 20. Valtiolle ja kunnille aiheutuvat lisäkustannukset tulisivat olemaan erittäin vähäiset. Lisäksi on huomattava, että käytännössä esiintyvien tulkintaongelmien vuoksi ei laissa tarkoitettuja korvaustapauksia ei ole esiintynyt juuri lainkaan.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotukset

1.1. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta

2 §. Kehitysvammahuollon järjestäjän tehtäviin ei kuulu työpaikkojen järjestäminen erityishuoltoa saaville henkilöille. Tämän vuoksi 2 §:n 4 kohdan sanamuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi poistamalla maininta työhön sijoittamisesta. Kehitysvammaisten erityishuollon järjestäjä vastaisi kuitenkin työtoiminnan järjestämisestä. Työtoiminnalla tarkoitettaisiin suojatyötä, askartelua ja muuta työntekoon ja itsenäiseen elämään harjaannuttavaa toimintaa, jossa erityishuollon saaja olisi huoltosuhteessa huollon järjestäjään.

5 §. Kehitysvammaisen kotipaikkaa koskevat säännökset ovat sosiaalihuoltolaissa. Koska sosiaalihuoltolakiä noudatetaan soveltuvin osin myös kehitysvammaisten erityishuollossa, ehdotetaan 5 § kumottavaksi.

6 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan myös yksittäinen kunta voisi muodostaa erityishuoltopiirin. Yhden kunnan muodostamasta erityishuoltopiiristä olisi voi-

massa soveltuvin osin, mitä erityishuoltopiirin kuntainliitosta on säädetty. Piirijaon muuttamisesta päättäisi edelleen valtioneuvosto. Lainmuutos mahdollistaisi käytännössä itsenäisesti kehitysvammaisten erityishuoltoa järjestävän Helsingin kaupungin muodostamisen omaksi erityishuoltopiirikseen. Lisäyksen johdosta nykyinen 3—5 momentti siirtyisivät 4—6 momentiksi.

11 §. Pykälässä oleva viittaus ehdotetaan 6 §:ään ehdotetun lisäyksen takia muutettavaksi.

14 §. Voimassa olevan 14 §:n mukaan voi kunta harjoittaa vahvistetussa erityishuollon toimintasuunnitelmassa sen järjestettäväksi annettua erityishuoltoa. Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettu laki (677/82) ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta annettu laki (702/82) tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1984. Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 6 §:n mukainen erityishuoltopiirien kuntainliittojen velvollisuus järjestää erityishuoltoa ei muutu.

Koska kunnan asema erityishuollon järjestäjänä vahvistuu ja lain 21 § ehdotetaan jäljempänä kumottavaksi, tulisi 14 §:n 2 momentista poistaa

viittaus 21 §:ään sekä lisätä siihen viittaukset 32 ja 33 §:ään.

Sosiaalilautakunta toimii kunnan erityishuoltoviranomaisena. Tällöin sosiaalilautakunnan tehtävät tulisivat ehdotuksen mukaan erityishuoltoa koskeissa asioissa olemaan soveltuvin osin samat kuin vastaavat erityishuollon johtoryhmän tehtävät.

19 ja 21 §. Erityishuoltopiirin kuntainliiton liittohallituksen apuna voi 19 ja 21 §:n nojalla olla lautakuntia ja johtokuntia. Säännökset ehdotetaan yhdistettäväksi, jolloin 21 § voidaan tarpeettomana kumota. Säännökset tällaisten toimielinten asettamisesta ja muut niitä koskevat säännökset ovat jo kunnallislaissa (953/76).

20 §. Liittohallituksen avuksi voidaan asettaa erityishuoltoneuvosto, jonka jäsenet valitsee liittovaltuusto. Ehdotetun 20 §:n 1 momentin muutoksen johdosta erityishuoltopiirin kuntainliiton liittovaltuusto voisi valita edustajat erityishuoltoneuvostoon niin, ettei jäsenistön määräosan enää tarvitsisi edustaa kuntainliiton palveluksessa olevaa henkilökuntaa. Muutoksen tarkoituksena on mahdollistaa se, että kehitysvammaisten henkilöiden omaisten lisäksi myös kehitysvammaiset itse voisivat olla erityishuoltoneuvoston jäseniä. Kunnallislain säännöstä kuntainliiton liittohallituksen alaisten toimielinten kokoonpanosta ei sovellettaisi erityishuoltoneuvostoon, koska säännös käytännössä saattaisi vaikeuttaa kehitysvammaisten osallistumismahdollisuuksia.

22 §. Kehitysvammaisten erityishuoltoa varten perustetut kuntainliitot ovat laajentaneet toimintaansa siten, että ne voivat järjestää muutakin kuin kehitysvammaisten erityishuollosta annettua laissa tarkoitettua toimintaa. Pykälän 1 momentin sanamuotoa on tämän vuoksi ehdotettu täsmennettäväksi siten, että erityishuoltopiirin johtaja toimisi tässä laissa tarkoitetun erityishuollon johtavana viranhaltijana. Momentista ehdotetaan lisäksi poistettavaksi muihin viranhaltijoihin viittaava maininta tarpeettomana.

27 §. Säännöksen 1 momentissa oleva viittaus ehdotetaan 6 §:ään tehdyn lisäyksen takia muutettavaksi.

34 §. Pykälän 2 momentti ehdotetaan 14 §:ään tehdyn muutoksen johdosta kumottavaksi tarpeettomana.

35 §. Muutosehdotuksen tarkoituksena on avohuoltopalvelusten joustavampi käyttö. Tämän vuoksi ehdotetaan aikuisikäisille kehitysvammaisille päivähuoltona järjestettävien palvelusten si-

sältöä selvennettäväksi. Myös vaikeavammaiset henkilöt, jotka eivät varsinaiseen työtoimintaan pysty, voisivat osallistua päivätoimintaan. Muutosehdotus on työtoiminnan osalta yhdenmukainen 2 §:n 4 kohtaan ehdotetun muutoksen kanssa.

43 §. Lainkohta sisältää säännöksiä erityishuollossa perittävistä maksuista. Sosiaalihuoltolain nojalla säädetään sosiaalipalveluista perittävistä maksuista. Tämän johdosta ehdotetaan 43 §:n 2 ja 3 momentti kumottaviksi tarpeettomina.

47 §. Jos henkilö on vammautunut olosuhteissa, joissa liikenne- ja tapaturmavakuutuslakien perusteella vakuutuslaitos on korvausvelvollinen, on kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaan noudatettu täyden korvauksen periaatetta. Tässä suhteessa kehitysvammaisten erityishuollosta annettu laki poikkeaa esimerkiksi kansanterveyslain (66/72) ja kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) säännöksistä, joiden mukaan vakuutuslaitos maksaa esimerkiksi sairaalahoidosta vain niin sanotun asiakasmaksun. Säännösten soveltaminen käytännössä on ollut ongelmallista. Lisäksi henkilöitä, joita säännökset ovat koskeneet, on maassamme vain noin 20. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälä kumottavaksi.

75 §. Pykälässä on erityishuoltoa suorittavan henkilön täydennyskoulutusta koskevia säännöksiä. Koska sosiaalihuoltolaki sisältää tarpeelliset säännökset täydennyskoulutuksen järjestämisestä, ehdotetaan 75 § kumottavaksi tarpeettomana.

1.2. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaannpanosta

32 §. Koska kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 6 §:ään lisätään uusi 3 momentti, ehdotetaan 32 §:ssä olevaa viittausta vastaavasti oikaistavaksi.

2. Voimaantulo

Ehdotetut muutokset on tarkoitus saattaa voimaan 1 päivänä tammikuuta 1984 yhtäaikaan sosiaalihuoltolain ja sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtionosuutta koskevan lain kanssa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kehitysvammaisten erityishuollosta 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetun lain (519/77) 5 ja 21 §, 34 §:n 2 momentti, 43 §:n 2 ja 3 momentti sekä 47 ja 75 §,

näistä 75 § sellaisena kuin se on 17 päivänä syyskuuta 1982 annetussa laissa (702/82),

muutetaan 2 §:n 4 kohta, 11 §, 14 §:n 2 ja 3 momentti, 19 §:n 2 momentti, 20 §:n 1 momentti, 22 §:n 1 momentti ja 27 §:n 1 momentti sekä 35 §,

näistä 11 § sellaisena kuin se on mainitussa 17 päivänä syyskuuta 1982 annetussa laissa, sekä

lisätään 6 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3—5 momentti siirtyvät 4—6 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Erityishuoltoon kuuluvia palveluksia ovat, sen mukaan kuin asetuksella tai tämän lain nojalla muutoin säädetään tai määrätään:

4) työtoiminnan ja asumisen järjestäminen sekä muu vastaava yhteiskunnallista sopeutumista edistävä toiminta;

6 §

Jos kunnan väestöpohja tai muut erityiset syyt vaativat, voi kunta yksin muodostaa erityishuoltopiiriin. Kunnasta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä erityishuoltopiiriin kuntainliitosta on säädetty.

11 §

Erityishuoltopiiriin kuntainliitto voi tehdä toisen erityishuoltopiiriin kuntainliiton kanssa sopimuksen toimintayksikön käyttämisestä muun kuin 6 §:n 4 momentissa tarkoitetun erityishuollon järjestämiseen.

14 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa kunnasta on soveltuvin osin voimassa, mitä 24 §:n 1 ja 2 momentissa, 25, 32, 33, 35, 39 ja 42 §:ssä sekä 4—6 ja 10 luvussa on säädetty erityishuoltopiiriin kuntainliitosta.

Kunnan erityishuoltoviranomaisena toimii sosiaalilautakunta, jonka kanssa erityishuoltopiiriin kuntainliiton tulee toimia yhteistyössä silloinkin,

kun paikallisen erityishuollon järjestäminen on kuntainliiton tehtävänä. Kunnan järjestämän erityishuollon osalta on sosiaalilautakunnan tehtävistä erityishuoltoa koskeissa asioissa soveltuvin osin voimassa, mitä erityishuollon johtoryhmästä on säädetty.

19 §

Liittohallituksen apuna voi olla *lautakuntia* ja *johtokuntia* milloin niitä erityishuoltopiiriin kuntainliiton hallinnon tai osa-alueen erityishuollon järjestämisen vuoksi pidetään tarkoituksenmukaisina.

20 §

Liittohallituksen avuksi voidaan asettaa *erityishuoltoneuvosto*, jonka jäsenet liittovaltuusto valitsee enintään toimikaudekseen nimeten samalla puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava kehitysvammaisia ja heidän omaisiaan sekä erityishuollon eri osa-alueiden asiantuntemusta. Erityishuoltoneuvoston kokoonpanoon ei sovelleta kunnallislain (953/76) 122 §:n 4 momentin säännöstä liittohallituksen alaisen toimielimen kokoonpanosta.

22 §

Liittohallituksen alaisena kehitysvammaisten erityishuollon johtavana viranhaltijana on erityishuoltopiiriin johtaja.

27 §

Erityishuoltopiiriin kuntainliitto antaa erityishuoltoa ensisijaisesti kuntainliittoon kuuluvista

kunnista oleville henkilöille, jollei 6 §:n 4 momentin mukaisista järjestelyistä tai 11—13 §:n nojalla tehdyistä sopimuksista taikka 12 §:n 3 momentin tai 13 §:n 2 momentin nojalla annetuista määräyksistä muuta johdu.

mutta joka ei ole laitoshuollon tarpeessa, järjestetään muulla tavoin.

Eriyishuollon tarpeessa olevalle on myös pyritävä järjestämään työhönvalmennusta, työtoimintaa sekä muuta virikkeitä antavaa toimintaa.

35 §

Yksilöllistä erityishuolto-ohjelmaa toteutettaessa on pyrittävä siihen, että sellaisen henkilön asuminen, joka ei voi asua omassa kodissaan

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

2 .

Laki

kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaannpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaannpanosta 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetun lain (520/77) 32 § näin kuuluvaksi:

32 §

Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 6 §:n 5 momentissa tarkoitetun erityishuollon kuntainliiton hallinnon järjestämiseen ja kuntainliittoon muutoin sovelletaan, mitä tässä laissa erityishuoltopiirin kuntainliitosta säädetään. Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun edustajainkokouksen kuitenkin kutsuu koolle Turun ja Porin lääninhallitus. Kunnan edustajan äänimäärä edustajainkokouksessa määräytyy viimeksi toimitettuun koko maata käsittävään väes-

tölaskentaan perustuvan kunnan ruotsinkielisen väestön määrän mukaan muutoin noudattaen, mitä 3 §:n 1 momentissa on säädetty. Eriyishuollon kuntainliiton omistukseen ja hallintaan siirretään 5 §:n mukaisesti ne kuntainliiton jäsenkunnissa sijaitsevat kunnalliset vajaamielislaitokset, joissa erityishuoltoa järjestetään pääasiassa ruotsinkieliselle väestölle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1983

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Vappu Taipale*

1. Laki

kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kehitysvammaisten erityishuollosta 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetun lain (519/77) 5 ja 21 §, 34 §:n 2 momentti, 43 §:n 2 ja 3 momentti sekä 47 ja 75 §, näistä 75 § sellaisena kuin se on 17 päivänä syyskuuta 1982 annetussa laissa (702/82), *muutetaan* 2 §:n 4 kohta, 11 §, 14 §:n 2 ja 3 momentti, 19 §:n 2 momentti, 20 §:n 1 momentti, 22 §:n 1 momentti ja 27 §:n 1 momentti sekä 35 §, näistä 11 § sellaisena kuin se on mainitussa 17 päivänä syyskuuta 1982 annetussa laissa, sekä *lisätään* 6 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3—5 momentti siirtyvät 4—6 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Erityishuoltoon kuuluvia palveluksia ovat, sen mukaan kuin asetuksella tai tämän lain nojalla muutoin säädetään tai määrätään:

4) sijoittaminen työhön, asumisen järjestäminen ja muu vastaava yhteiskunnalliseen sopeuttamiseen pyrkivä toiminta;

4) *työtoiminnan ja* asumisen järjestäminen sekä muu vastaava *yhteiskunnallista sopeutumista edistävä* toiminta;

5 §

Kunnan on huolehdittava siitä, että henkilö, jolla on kunnassa väestökirjalaissa (141/69) tarkoitettu kotipaikka, saa tarpeellisen erityishuollon.

Jollei henkilöllä ole Suomessa kotipaikkaa, kuuluu 1 momentissa tarkoitettu velvollisuus sille kunnalle, jossa henkilö oleskelee tai, ulkomailla asuvan Suomen kansalaisen osalta, jossa hänellä viimeksi oli Suomessa kotipaikka.

Henkilön kotikunnalla tai kunnalla, josta henkilö on, tarkoitetaan tässä laissa sitä kuntaa, joka 1 tai 2 momentin mukaan on velvollinen huolehtimaan henkilön erityishuollon järjestämisestä.

(5 § kumotaan)

6 §

Jos kunnan väestöpohja tai muut erityiset syyt vaativat, voi kunta yksin muodostaa erityishuoltopiirin. Kunnasta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä erityishuoltopiirin kuntainliitosta on säädetty.

Voimassa oleva laki

11 §

Erityishuoltopiirin kuntainliitto voi tehdä toisen erityishuoltopiirin kuntainliiton kanssa sopimuksen toimintayksikön käyttämisestä muun kuin 6 §:n 3 momentissa tarkoitetun erityishuollon järjestämiseen.

14 §

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta kunnasta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä 21 §:ssä, 24 §:n 1 ja 2 momentissa, 25, 35, 39 ja 42 §:ssä sekä 4—6 sekä 10 luvussa on säädetty erityishuoltopiirin kuntainliitosta.

Kunnan erityishuoltoviranomaisena toimii sosiaalilautakunta, jonka kanssa erityishuoltopiirin kuntainliiton tulee toimia yhteistyössä silloinkin, kun paikallisen erityishuollon järjestäminen on kuntainliiton tehtävänä.

19 §

Liittohallituksen apuna voi olla *lautakuntia*, milloin niitä erityishuoltopiirin kuntainliiton hallinnon tai osa-alueiden erityishuollon järjestämisen vuoksi pidetään tarkoituksenmukaisina.

20 §

Liittohallituksen avuksi voidaan asettaa *erityishuoltoneuvosto*, jonka jäsenet liittovaltuusto valitsee enintään toimikaudekseen nimeten samalla puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jäsenistä puolet tulee valita erityishuoltopiirin kuntainliiton palveluksessa olevista siten, että erityishuollon eri ammattiryhmät mahdollisuuksien mukaan tulevat neuvostossa edustetuiksi. Muiden jäsenten tulee edustaa kehitysvammaisten omia sekä erityishuollon eri osa-alueiden muuta asiantuntemusta.

21 §

Liittohallituksen alaisena voi olla yhtä tai useampaa kuntainliiton toimintayksikköä varten johtokunta, jonka liittovaltuusto valitsee enintään toimikaudekseen.

Johtokunnan tulee johtaa ja valvoa toimintayksikön toimintaa, avustaa liittohallitusta erityis-

Ehdotus

11 §

Erityishuoltopiirin kuntainliitto voi tehdä toisen erityishuoltopiirin kuntainliiton kanssa sopimuksen toimintayksikön käyttämisestä muun kuin 6 §:n 4 momentissa tarkoitetun erityishuollon järjestämiseen.

Edellä 1 momentissa *tarkoitettussa tapauksessa* kunnasta on soveltuvin osin voimassa, mitä 24 §:n 1 ja 2 momentissa, 25, 32, 33, 35, 39 ja 42 §:ssä sekä 4—6 sekä 10 luvussa on säädetty erityishuoltopiirin kuntainliitosta.

Kunnan erityishuoltoviranomaisena toimii sosiaalilautakunta, jonka kanssa erityishuoltopiirin kuntainliiton tulee toimia yhteistyössä silloinkin, kun paikallisen erityishuollon järjestäminen on kuntainliiton tehtävänä. *Kunnan järjestämän erityishuollon osalta on sosiaalilautakunnan tehtävistä erityishuoltoa koskeissa asioissa soveltuvin osin voimassa, mitä erityishuollon johtoryhmästä on säädetty.*

20 §

Liittohallituksen avuksi voidaan asettaa *erityishuoltoneuvosto*, jonka jäsenet liittovaltuusto valitsee enintään toimikaudekseen nimeten samalla puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. *Jäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava kehitysvammaisia ja heidän omaisiaan sekä erityishuollon eri osa-alueiden asiantuntemusta. Erityishuoltoneuvoston kokoonpanoon ei sovelleta kunnallislain (953/76) 122 §:n 4 momentin säännöstä liittohallituksen alaisen toimielimen kokoonpanosta.*

(21 § kumotaan)

Voimassa oleva laki

huollon toimintasuunnitelman sekä talousarvion laadinnassa sekä suorittaa muut sille määrätyt tehtävät.

22 §

Liittohallituksen alaisena johtavana viranhaltijana on erityishuoltopiirin johtaja ja hänen apunaan tarpeen mukaan muita viranhaltijoita.

27 §

Erityishuoltopiirin kuntainliiton toimesta annetaan erityishuoltoa ensisijaisesti kuntainliittoon kuuluvista kunnista oleville henkilöille, jollei 6 §:n 3 momentin mukaisista järjestelyistä tai 11, 12 tai 13 §:n nojalla tehdyistä sopimuksista taikka 12 §:n 3 momentin tai 13 §:n 2 momentin nojalla annetusta määräyksestä muuta johdu.

34 §

Kunnan järjestämässä erityishuollossa olevan osalta erityishuolto-ohjelman hyväksyy ja tarkistaa kuitenkin sosiaalilautakunta tai toimintayksikön vastaava johtaja. Tällöin on soveltuvien osin noudatettava, mitä 1 momentissa on säädetty.

35 §

Yksilöllistä erityishuolto-ohjelmaa toteutettaessa tulee pyrkiä siihen, että sellaisen henkilön asuminen, joka ei voi asua omassa kodissaan mutta joka ei ole laitoshuollon tarpeessa, järjestetään muulla tavoin. Henkilölle on myös pyrittävä järjestämään suojatyötä, jollei hän voi saada muuta työpaikkaa.

43 §

Ylläpidosta kunnallisessa ja valtion erityishuollon toimintayksikössä perittävistä maksuista säädetään asetuksella. Sama koskee kunnan, kuntainliiton tai valtion lukuun muualla tapahtuvaa ylläpitoa. Asetuksella voidaan säätää, ettei maksua ylläpidosta peritä 28 §:ssä tarkoitetussa harjaantumisopetuksessa olevan lapsen osalta.

Muulta kuin Suomen kansalaiselta voidaan asetuksella säätää perittäväksi maksu ja korvaus edellä tässä pykälässä säädetystä poikkeavin perustein.

Ehdotus

22 §

Liittohallituksen alaisena *kehitysvammaisten erityishuollon* johtavana viranhaltijana on erityishuoltopiirin johtaja.

27 §

Erityishuoltopiirin *kuntainliitto antaa* erityishuoltoa ensisijaisesti kuntainliittoon kuuluvista kunnista oleville henkilöille, jollei 6 §:n 4 momentin mukaisista järjestelyistä, 11—13 §:n nojalla tehdyistä sopimuksista taikka 12 §:n 3 momentin tai 13 §:n 2 momentin nojalla *annetuista määräyksistä* muuta johdu.

(2 mom. kumotaan)

35 §

Yksilöllistä erityishuolto-ohjelmaa toteutettaessa *on pyrittävä* siihen, että sellaisen henkilön asuminen, joka ei voi asua omassa kodissaan, mutta joka ei ole laitoshuollon tarpeessa, järjestetään muulla tavoin.

Erityishuollon tarpeessa olevalle on myös pyrittävä järjestämään työhönvalmennusta, työtoimintaa sekä muuta virikkeitä antavaa toimintaa.

(2 ja 3 mom. kumotaan)

Voimassa oleva laki

47 §

Jos henkilö on erityishuollossa liikennevahingon tai työtapaturman aiheuttaman vian, vamman tai sairauden johdosta, asianomaisen vakuutusyhtiön, mukaan luettuina liikennevakuutusyhdistys ja tapaturmavirasto, joka liikennevakuutuslain (279/59) tai tapaturmavakuutuslain (608/48) nojalla on velvollinen korvaamaan vahingon, tulee suorittaa erityishuollon toimintayksikön ylläpitäjälle henkilölle annetusta erityishuollosta aiheutuneita todellisia kustannuksia vastaava korvaus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun korvauksen perusteista säädetään asetuksella.

75 §

Milloin sosiaalihallitus pitää sitä tarpeellisena, erityishuoltopiirin kuntainliitto on velvollinen määräämään erityishuoltoa suorittavan henkilön osallistumaan tämän toimialaa koskevaan sosiaalihallituksen järjestämään tai hyväksymään täydennyskoulutukseen, kuitenkin vähintään kerran kymmenessä vuodessa.

Ehdotus

(47 § kumotaan)

(75 § kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaanpanosta 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetun lain (520/77) 32 § näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

32 §

Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 6 §:n 4 momentissa tarkoitetun erityishuollon kuntainliiton hallinnon järjestämiseen ja kuntainliittoon muutoin sovelletaan, mitä tässä laissa erityishuoltopiirin kuntainliitosta säädetään. Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun edustajainkokouksen kuitenkin kutsuu koolle Turun ja Porin lääninhallitus. Kunnan edustajan äänimäärä edustajainkokouksessa määräytyy viimeksi toimitettuun koko maata käsittävään väestönlaskentaan perustuvan kunnan ruotsinkielisen väestön asukasluvun mukaan muutoin noudattaen, mitä 3 §:n 1 momentissa on säädetty. Erityishuollon kuntainliiton omistukseen ja hallintaan siirretään 5 §:n mukaisesti ne kuntainliiton jäsenkunnissa sijaitsevat kunnalliset vajaamielislaitokset, joissa erityishuoltoa järjestetään pääasiassa ruotsinkieliselle väestölle.

32 §

Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 6 §:n 5 momentissa tarkoitetun erityishuollon kuntainliiton hallinnon järjestämisen ja kuntainliittoon muutoin sovelletaan, mitä tässä laissa erityishuoltopiirin kuntainliitosta säädetään. Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun edustajainkokouksen kutsuu kuitenkin koolle Turun ja Porin lääninhallitus. Kunnan edustajan äänimäärä edustajainkokouksessa määräytyy viimeksi toimitettuun koko maata käsittävään väestönlaskentaan perustuvan kunnan ruotsinkielisen väestön määrän mukaan muutoin noudattaen, mitä 3 §:n 1 momentissa on säädetty. Erityishuollon kuntainliiton omistukseen ja hallintaan siirretään 5 §:n mukaisesti ne kuntainliiton jäsenkunnissa sijaitsevat kunnalliset vajaamielislaitokset, joissa erityishuoltoa järjestetään pääasiassa ruotsinkieliselle väestölle.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198*
